

Пропозиції
Державної податкової служби України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу
України та інших законів України щодо надання допомоги застрахованим
особам та підтримки бізнесу на період здійснення обмежувальних
протиепідемічних заходів»,
внесеного на розгляд Верховної Ради України народними
депутатами України Рудик Кірою, Железняком Ярославом,
Васильченко Галиною та іншими,
реєстраційний номер 5346 від 07 квітня 2021 року,
до першого читання

1. Проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо надання допомоги застрахованим особам та підтримки бізнесу на період здійснення обмежувальних протиепідемічних заходів» (далі – законопроєкт) Державною податковою службою України не підтримується.

2. Законопроєктом передбачається внесення змін, зокрема до Податкового кодексу України (далі – Кодекс), Закону України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464), у частині надання державою допомоги бізнесу та населенню з метою пом'якшення наслідків запровадження посиленних карантинних заходів, якими, зокрема, пропонується:

встановити, що на мораторій на проведення документальних та фактичних перевірок не поширюється дія положень, передбачених пунктом 4 розділу II Закону України від 17 вересня 2020 року № 909-IX «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2020 рік» (далі – Закон № 909);

надати органам місцевого самоврядування право у 2021 році приймати рішення про внесення змін до прийнятого рішення про встановлення місцевих податків та/або зборів щодо зменшення ставок єдиного податку, та/або плати за землю, та/або податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, щодо об'єктів нежитлової нерухомості, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб;

звільнити роботодавців, фізичних осіб – підприємців та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, від нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) за періоди, під час яких такі особи не менше 7 днів перебували в переліку страхувальників, робота (економічна діяльність) яких тимчасово була зупинена внаслідок запровадження на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці додаткових обмежувальних протиепідемічних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19).

Щодо непоширення дії положень, передбачених пунктом 4 розділу II Закону № 909, на мораторій на проведення документальних та фактичних перевірок

Пунктом 4 розділу II Закону № 909 передбачено, що у період дії карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, надається право Кабінету Міністрів України скорочувати строк дії обмежень, заборон, пільг та гарантій, встановлених відповідними законами України, прийнятими з метою запобігання виникненню і поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, крім випадків, коли зазначене може призвести до обмеження конституційних прав чи свобод особи.

Таким чином, законопроектом пропонується скасувати право Кабінету Міністрів України скорочувати строк дії обмежень на проведення податковими органами документальних та фактичних перевірок.

У разі реалізації запропонованих змін виникне неузгодженість з нормами чинного законодавства в частині процедури завершення або зупинення перевірок, на які були зняті обмеження щодо їх проведення згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 03 лютого 2021 року № 89 «Про скорочення строку дії обмеження в частині дії мораторію на проведення деяких видів перевірок» (далі – Постанова № 89).

Так, у зв'язку з дією мораторію на проведення перевірок у період з 18.03.2020 по 09.02.2021 значна частка суб'єктів господарювання, які мали ризики несплати податків, залишалися неперевіреними.

Слід зазначити, що одним з базових джерел забезпечення додаткових надходжень до бюджету є надходження від контрольно-перевірочних заходів.

Після скасування мораторію на проведення деяких видів документальних перевірок за період з 09.02.2021 по 19.04.2021 завершено 423 документальні планові перевірки першого розділу плану-графіка, за результатами яких донараховано 1,8 млрд грн та зменшено збитки на 470 млн гривень.

Станом на 19.04.2021 триває 403 документальні планові перевірки першого розділу плану-графіка. За оперативними даними очікувана сума донарахувань складає понад 300 млн гривень.

Крім того, у квітні 2021 року розпочинаються 359 документальних планових перевірок першого розділу плану-графіка.

Також, із переліків Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування оприлюднених у засобах масової інформації фактів можливих корупційних дій посадових осіб органів державної влади, які призвели до значних втрат дохідної частини Державного бюджету України, встановлено 1,3 тис. ймовірних вигодонабувачів, які в 2019 – 2020 роках сформували сумнівний податковий кредит на загальну суму податку на додану вартість 21 млрд грн, з яких включено до плану-графіка 10 млрд грн сумнівного податкового кредиту.

У сфері валютного нагляду у зв'язку із дією карантину залишилася значна кількість не відпрацьованих повідомлень банків про порушення строків розрахунків у сфері зовнішньоекономічної діяльності (далі – ЗЕД).

Станом на 01.04.2021 знаходилося на відпрацюванні 2,6 тис. повідомлень по 1 281 суб'єктах ЗЕД.

Запровадження заборони на проведення документальних перевірок негативно вплине на забезпечення додаткових надходжень до бюджету та призведе до виникнення конфліктних ситуацій з платниками податків стосовно перевірок, вже розпочатих з урахуванням вимог Постанови № 89, до оскарження результатів цих перевірок та їх скасування судами і як наслідок до нових втрат Державного бюджету України.

Стосовно надання органам місцевого самоврядування права у 2021 році приймати рішення про внесення змін до прийнятого рішення про встановлення місцевих податків та/або зборів щодо зменшення ставок єдиного податку, та/або плати за землю, та/або податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, щодо об'єктів нежитлової нерухомості, які перебувають у власності фізичних або юридичних осіб

Реалізація запропонованих змін ускладнить сплату єдиного податку платниками податків у зв'язку з вимушеним додатковим уточненням змінених розмірів ставок у звітному періоді, що надалі може призвести до виникнення ризиків порушення платниками єдиного податку вимог Кодексу в частині сплати єдиного податку у повному обсязі.

Також запропоновані зміни ускладнять адміністрування контролюючими органами плати за землю, оскільки в разі зміни ставки податку протягом року у контролюючого органу виникатиме необхідність проведення перерахунку нарахованих сум податку з урахуванням прийнятих змін та повторного надсилання протягом року податкового повідомлення-рішення платникам податку.

Разом з тим реалізація запропонованих законодавчих ініціатив зменшить податкові надходження до місцевих бюджетів.

Щодо звільнення роботодавців, фізичних – осіб підприємців та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, від нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску

Звільнення платників єдиного внеску від обов'язку сплати єдиного внеску за найманих працівників містить ризики порушення прав застрахованих осіб на соціальний захист, встановлених статтею 46 Конституції України, згідно з якою громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом.

Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел соціального забезпечення; створенням мережі державних, комунальних, приватних закладів для догляду за непрацездатними.

Слід зазначити, що відповідно до частини першої статті 9 Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 року № 16/98-ВР (далі – Основи законодавства)

страховий стаж – це період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню та сплачуються внески (нею, роботодавцем) на страхування, якщо інше не передбачено законодавством.

Згідно з пунктом 5 частини першої статті 1 Закону № 2464 мінімальний страховий внесок – сума єдиного внеску, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати на розмір внеску, встановлений законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід), та підлягає сплаті щомісяця.

Таким чином, реалізація запропонованих змін у частині звільнення роботодавців, фізичних осіб – підприємців та осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, від нарахування, обчислення та сплати єдиного внеску за періоди, під час яких такі особи не менше 7 днів перебували в переліку страхувальників, робота (економічна діяльність) яких тимчасово була зупинена внаслідок запровадження на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці додаткових обмежувальних протиепідемічних заходів, пов'язаних із поширенням коронавірусної хвороби (COVID-19), призведе до того, що застрахована особа втрачатиме страховий стаж за місячний строк.

Крім того, статтею 20 Основ законодавства визначено, що основними джерелами коштів загальнообов'язкового державного соціального страхування відповідно до Основ законодавства є внески роботодавців і застрахованих осіб.

Тобто реалізація запропонованих змін призведе до втрат Пенсійного фонду України, що потребуватиме додаткових дотацій з Державного бюджету України.

Крім того, на сьогодні положеннями Закону № 2464 передбачена можливість платників єдиного внеску, зокрема роботодавців, на період здійснення заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню коронавірусної хвороби (COVID-19), не виконувати своєчасно або в повному обсязі обов'язки платників у частині подання звітності та сплати єдиного внеску.

Так, положеннями пункту 9¹¹ розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2464 передбачено, що штрафні санкції, визначені частиною одинадцятою статті 25 Закону № 2464, тимчасово не застосовуються за такі порушення, вчинені у період з 01 березня 2020 року по останній календарний день місяця (включно), в якому завершується дія карантину, встановленого Кабінетом Міністрів України на всій території України з метою запобігання поширенню на території України коронавірусної хвороби (COVID-19):

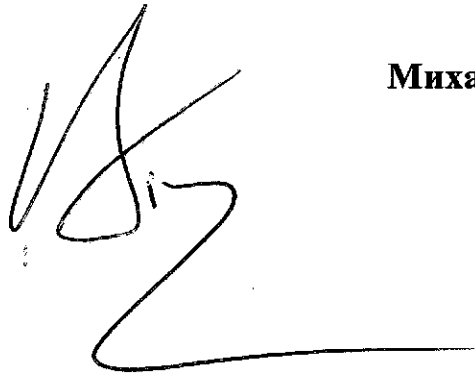
- несвоєчасна сплата (несвоєчасне перерахування) єдиного внеску;
- неповна сплата або несвоєчасна сплата суми єдиного внеску одночасно з видачею сум виплат, на які нараховується єдиний внесок (авансових платежів);
- несвоєчасне подання звітності, передбаченої Законом № 2464, до податкових органів.

Згідно з частиною першою статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроекту, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт

права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки). Якщо такі зміни показників бюджету передбачають зменшення надходжень бюджету та/або збільшення витрат бюджету, до законопроекту подаються пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Однак пропозицій щодо джерел покриття витрат бюджету до законопроекту не надано.

**Заступник Голови Державної
податкової служби України**

Михайло ТИТАРЧУК